

SZILÁGYI GÉZA
(1875 – 1958)
Írói álneve: Aegrotus

„A magyar Baudelaire”-nek nevezték a pszichoanalízis iránt elkötelezett, jogász végzettségű költőt, író, újságíró, amiért merész hangú verseiben nyíltan ábrázolta és dicsőítette a testi szerelmet. A korabeli prúd közszellem pornográfának és blaszfémikusnak minősítette a társadalmi tabukra tudatosan fittyet hányó szókimondást, olyannyira, hogy 1896-ban, a *Tristia* című verseskötet megjelenésekor büntetőperért indított az ügyészség a huszonegy éves költő ellen. Az irodalmi botrány azonban – akkor még – inkább népszerűsítette a később méltatlanul elfeledett költőt, akinek művészi bátorságát a modern lírai forradalmat beteljesítő Ady Endre, a *Nyugat* első számú költője és Ignótus, a főszerkesztő is nagyra becsülte.

A polgárpukkasztó, igazságkereső költő-író 1914-ben, Ferenczi Sándor hívására csatlakozott a Magyar Pszichoanalitikai Egyesületbe, s nagy tekintélyű író-tagja maradt a későbbi szervezeteknek is. A lélekelemzés elméletének eredményei felismerhetően hatottak témaválasztásaira és művei motívumaira. Ugyanolyan meggyőzően tudatosította a kultúra kétarcúságát s a jó erkölcs nevében kötelező képmutatás tarthatatlanságát, akárcsak Freud a civilizált ember „rossz közérzetének” okait elemző alpművében.

A tudományosan képzett riporter és pszichoanalitikus orientációjú irodalmár mindig napi aktualitású témákról írt: perditá-verseit éppúgy a nemi kizsákmányolás elleni küzdelem heve fűtötte, mint társadalmi érvényű publicisztikáit. *Vajda János pokla* című patográfiájában (1933) a lélekelemzés módszerével elemezte a platói szerelem költőjének különös, kétarcú érzelmi – és szexuális – életét. A szülőkhöz fűződő ambivalens kapcsolat okát a gyermekkori ödipális elfojtás következményében találta meg. Így jött rá, mi motiválhatta tudattalanul a felnőtt Vajda János viselkedését, amikor szexuálisan elérhetetlen, illetve bárki által megkapható nővel – „lealázott szexuális objektumokkal” – találkozott.

Szilágyi Géza hosszú és viszontagságos élete végén sem tagadta meg önmagát: a férfi módra viselt magányt panaszoló „Őszikék” után, hetvenévesen rátalált új-régi hangjára, és – stílusos pályazárásként – immár az aggastyán szerelemhez való jogát követelte.

Eredet: OSA Kiállítás 2006, Mészáros